

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103 Telephone: 431-6344

Lietuvos Laisvės Kovos Metai
LIII. Liepa — July 19, 1968

Nr. 79

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ROCKEFELLERIO PLANAS

New Yorko gubernatorius paskelbė savo būdą Vietnamo karui baigti

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Gubernatorius Rockefelleris, kovodamas už respublikonų partijos nominaciją į prezidentus, paskelbė savo 'keturių laikotarpių' planą Vietnamo karui užbaigti. Pagal tą planą galų gale reikia priėti prie pietinio Vietnamo gyventojų atskleidimo tarptautinėje kontrolėje ko jie nori: tolimesnio savistovaus gyvenimo ar susijungti su šiauriniu Vietnamu. Iš pirmo žvilgsnio toks planas atrodo sveikintinas. Čia siūloma kažkas konkrečiau, tačiau kiek ilgiau pagalvojus peršasi kita išvada. Juk ir dabartinė administracija nenori nieko kito kaip tik laisvės Pietų Vietnamui. Jei tik šiaurinis Vietnamas sustabdytų savo karių ir karinės medžiagos siuntimą į pietinį Vietnamą, visa problema būtų vienu ypu išspręsta. Tokiu būdu tikroji Vietnamo problema yra visai kitokia. Ji skamba: ką reikia padaryti šiauriniam Vietnamui, kad jis liautųsi el-

gęsis taip, kaip dabar elgiasi?

Ribotos karinės priemonės kol kas dar nedavė rezultatų. JAV atsisakė nuo minties užblokuoti Haiphongo uostą, per kurį eina didelė sovietų ir jų satelitų tiekimo dalis. Vietoje to modernūs, labai greitai ir brangiai kaštuoją lėktuvai medžiojo sunkvežimius iš Haiphongo pakeičiant į pietus. Tas būdas negalėjo sustabdyti viso tiekimo ir pagaliau nuo jo buvo atsisakyta, telkiant visą bombardavimo pafrontės juostai.

Ta savo taktika JAV tikėjosi susilaikyti nuo daugiau simpatijos tarpe tų, kurie yranusi teikę prieš karą ir kartu igalino Paryžiuje prasidėti pašnėkesius taikos reikalui, nes tai buvo dalinas patenkinimas reikalavimo komunistų, kurie visų pirma reikalavo nutraukti bet koki bombardavimą.

Nepaisant to Paryžiuje nepadaryta jokios pažangos, neskaitant susitarimo susitikti kas savaitę pasikeisti priekaištais. Jei perpertraukas prie arbatos stiklo paličiamos kitos temos, kaip pvz., oras, -- tai amerikiečių pusėje jau skaitoma laimėjimu.

Kolumnistas Joseph Kraft, Paryžiuje susitikęs su šiaurinio Vietnamo atstovais, gavo išspūdžio, kad jų nuomone laikas dirbęs jų krašto naudai. Ne dėl to, kad jie tikėjusi vieno ar kito asmens išrinkimo prezidentu, bet greičiau todėl kad karas JAV-bėms ilgainiui darosi nepakenčiamas dėl didžiulių išlaidų. Pagalau, ir tai yra svarbiausia, šiaurės vietnamiečiai yra ištikinę, kad jie patys kariauti gali iki amžinybės.

Kaip pats Kraftas sako, čia yra nemaža dozė propagandos, tačiau šiaurės vietnamiečiai neat-

rodo esą akli fanatikai ir todėl reikia sutikti, kad jų pažiūros yra daugiau ar mažiau paremtos realybe.

Jei sutikti su Kraftu Rockefellerio planas irgi nerimtai skamba, nes Hanoi su juo nesutiks.

Kiekvienas pasiūlymas tik tada rimtai svarstomas, jei jonepriėmimas atneštų daugiau žalos negu naudos. Jo nepriėmimo atveju, Rockefelleris nesiūlo didesnė karinių spaudimą į šiaurinį Vietnamą, nes tai galėtų privesti prie tiesioginio susikirtimo su sovietais ir raud. kiniečiais bei atominio karo, bet JAV ... kariuomenės sumažinimą po 10.000 vyrų kas mėn. Tuo atveju, visaspasaulis, o svarbiausia patys užinteresuoti kraštai būtų užtikrinti amerikiečių noru pasitraukti. Ir to akivaizdoje pietinis Vietnamas daugiau gintųsi, o šiaurės Vietnamas mažiau pultų, nes greitas išgalėjimas pietiniame Vietname jam nebūtų gyvybiniai skubus reikalas, kuriam reikėtų pakloti milžiniškas aukas.

Šitas Rockefellerio planas Amerikos pozicijai derybose daugiau pakenkia negu padeda, nes jis išsaina iš prielaidos, kad JAV turi bet kokia kaina vengti konfrontacijos su Sovietų Sąjunga ar Raud. Kinija. Kol kas Amerika dar turi persvarą atominiuose ginkluose ir galų gale turėtų išeiti laimėtoju bet kuriame susidūrimo, kitaip sakant konfrontacijos turi vengti kiti. Klasikinę pavyzdį davė Chruščiovas, kuris drįso siųsti savo raketą į Kubą, kol prezidentas Kennedy pagaliau pasiūlė konfrontaciją. Tada jis nusileido, juo labiau, kad Kennedy tą nusileidimą gerokai 'pasaldino' - Kuba liko komunistinė. Vietnamo atve-

Dariaus ir Girėno laidotuvių eiseną Kaune 1933 m. žygiuoja ties Igulos bažnyčia, Abiejose karstų pusėse vainikus neša Kauno skautai ir skautės.

DARIUS IR GIRĖNAS

Lietuvių Diena Chicago Šimtmečio Progreso Parodoje -- liepos 6 d. 1933 metais.

Sekmadienis -- greta vietinių, šimtai lietuvių suvažiavusių iš toliau, sudarė tūkstantines minias vaikščiojančių parodos plotuose, laukiančių popietinės valandos kada prasidės lietuvių programa.

Ju sovietai neturi jokių iškilmingų išsipareigojimų, už tat jų tiekimo sustabdymas būtų buvęs pats greičiausias ir pigiausias būdas tam karui baigti. Laikui bėgant, jų išsipareigojimai pasaulio akyse padidėjo, tačiau toli gražu jie nėra tokie, kad negalima būtų rasti kokia 'garbinga' išeitis. Ko trūksta, tai drąsos Amerikos vadovaujantiems sluoksniams.

Tam tikra susitarimo galimybė lieka ir toliau. Walteris Lippmannas prieš kurį laiką, atrodo, teisingai rašė: "Kaž kaip pašnėkesiai Paryžiuje privės prie kautynių sustabdymo, nes abi pusės gali labai daug laimėti susitardamos ir labai daug pralaimėti, negalėdamos susitarti".

Tai, žinoma, tinka tik tuo atveju, jei Hanojus tikrai nori būti nepriklausomas ir nuo Maskvos ir nuo Pekino.

Čia ir Lietuvos ministras B.K. Balutis iš Washingtono, parodos administracijos pakviestas ir priimtas kaip Lietuvos diplomatinis atstovas Lietuvių Dienos iškilmėje.

Kadangi Darius ir Girėnas buvo chigagiečiai, vietos spauda ir radijas pasistengė plačiau paminėti, kad vakar -- liepos 15 d. -- iš New Yorko išskrido lietuviai lakūnai skersai Atlantą į Lietuvą.

Visų mintys kryo į rytus, virš Atlanto, visą tą dieną. Programą pradėjus lietuvių miniai iš scenos buvo pranešta apie tų dviejų mūsų naršolių išskridimą, prieš 24 valandas, ir pradėta norėti sužinoti, ar jie jau perskrido -- kas būtų buvę tūkstančių lietuvių, susirinkusių milžiniškame amfiteatre, didžiausiu entuziazmu su tikta.

Dienai einant į pabaigą, visiems lietuviams rūpėjo tik vienas dalykas -- ar Darius ir Girėnas jau perskrido, gal jau Kaune...

Vakarop žingeidumas pradėjo virsti susirūpinimu, kuris didėjo, -- o vis jokių žinių apie lakūnus.

Iš kitur atvykusieji išsivažinėjo atgal, su viena mintimi -- apie Dariaus ir Girėno skridimą.

LIETUVIAI PAPLŪDO AŠAROMIS...

Liepos 17 rytą žinios paplito per radiją ir laikraščių pirmuose puslapiuose --

Lietuviai lakūnai, išskridę į Lietuvą per Atlantą, rasti nukritę ir užsimušę Vokietijoje girioje prie Soldino.

Mes dar buvome Chicagoje -- Balutis ir kiti, nes po Lietuvių Dienos buvo sukvietas Amerikos Lietuvių Prekybos organizacijos suvažiavimas, kuriame buvo kvieistas dalyvauti ir Lietuvos ministras Ba...

Susirinkus, nė vieno nebuvo, kurio akys nebūtų pasrūvusios ašaromis...

Lakūnai Darius ir Girėnas nuolatina gyveno Chicagoje. Ten jiedu savo skridimą suplanavo, savo lėktuvą ruošė, savo žygiui paramą visuomenėje keldami lankė kolonijas, rengė Aviacijos dienas, kuriose lietuviai dalyvaudami padėjo suaukoti jiems reikalingus pinigus.

KELIONEI RIMTAI RENGĖSI

Jiedu buvo pilnai pasirengę, ir lėktuvą Lithuanica paruošę gegužės mėnesio pradžioje. Iš Chicago į New Yorko aerodromą išskrido savaitę prieš pakilimą į orą žygiui į rytus -- ir į Kauną.

Jiedu neturėjo leidimo Washingtono Komercijos Departamento, reikalingo skridimui virš svetimų kraštų kai iš Amerikos išskris, bet ar nerodėdami praleisti \$100 to leidimo gavimui, sulaukę patogaus oro liepos 15 d. pasileido kelionėn.

Dariaus sesuo buvo išvykus į Kauną ten laukti ir pasitikti juos -- ir sulaukė karstuose...

ABU BUVO KARO VETERANAI

Stepono Dariaus motina, Augustina Degutienė, jo broliai ir patėvis Degutis, apie jų tragišką kelionės galą gavo patirti, kai liepos 17 d. anksti rytą Chicago dienraštis buvo gavęs pranešimą iš Europos apie suradimą jų sudužusio lėktuvo ir jų negyvų prie Soldino, ir atsiskubino reporteris į jų namus gauti jų išpūdžius po sužinojimo apie tragediją.

Sekančią dieną savo laidose visi Chicago laikraščiai talpino plačius aprašymus, pasikalbėjimus, šeimos nuotraukas, ir net spėliojimus, kad gal vokiečiai juos bus nušovę skrendant virš Vokietijos.

(Nukelta į 2 psl.)

IŠ VISO PASAULIO

* JAV PAŠTASartėja prie savo patarnavimų sumažinimo, kuris dalinai jau dabar atsiliepią į siuntų pristatymą. Biudžeto sumažinimai verčia ir taip sunkiai judančią įstaigą siaurinti tarnautojų darbą, daug kur uždarančias antraeilės pašto įstaigas, nebeatarnaujant šeštadieniais ir t.t. Paketų persiuntimas sulėtintas pirmos klasės laišku naudai. Numatoma nebenešioti pašto šeštadieniais ir imtis kitų drastiškų priemonių, kas pirmoje eilėje atsiliepią į laikraščių pristatymą.

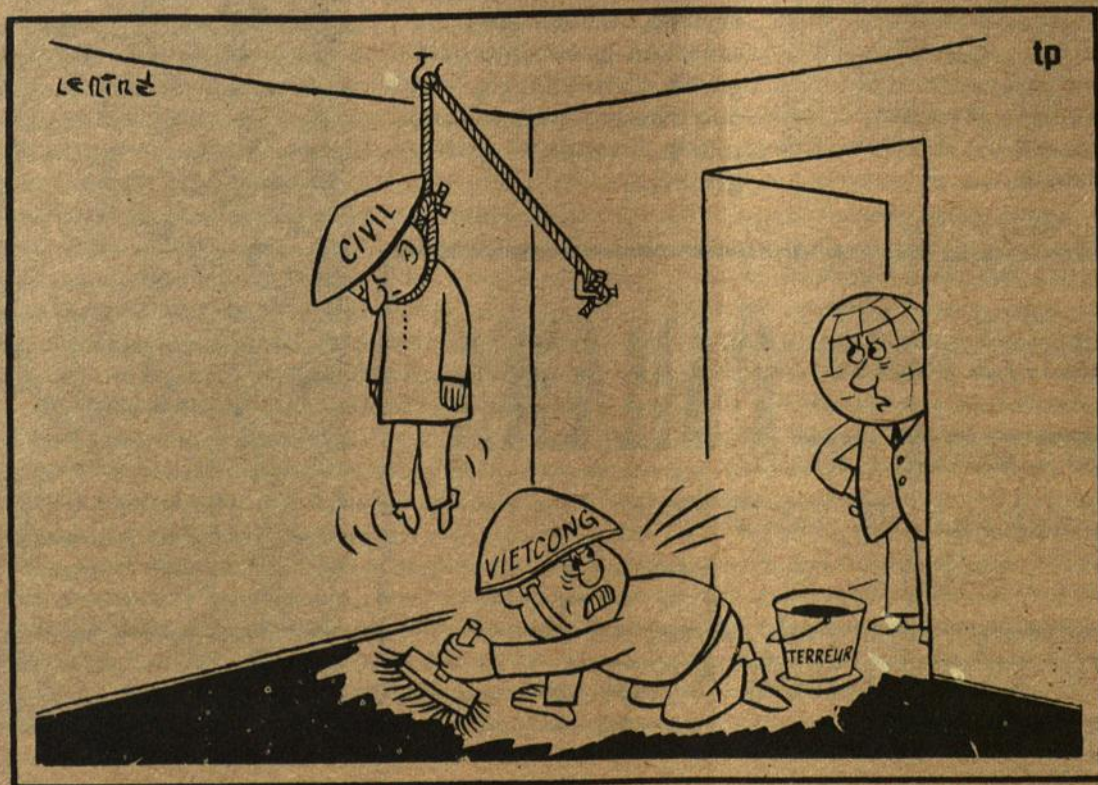
Pašto negalavimai ir amžinas deficitas vėl verčia daug ką galvoti, kad ar negeriau būtų perleisti įstaigą į privačias rankas.

* SLAPTA RADIO STOTIS R. Kinijoje kiekvieną naktį savo transliacijose ragina karius sukilti prieš Mao režimą, privedusį Kiniją prie visiškos anarchijos.

* SOV. SĄJUNGA ir keli jos satelitai pasiuntė ultimatyvinio pobūdžio laišką naujamai Čekoslovakijos komunistų vadovybei reikalaujant įrodyti jų vykdomų reformų tikslumą. Prahos vyriausybė neskelbia laiško turinio, tik patvirtina gavimą. Žinoma tik tiek, kad sutikta su Prahos vyrų siūlymu tartis tais reikalais su pavienių valstybių komunistų vadais atskirai, o ne bendroje konferencijoje. Maskva reikalauja, kad bent po to būtų dar tariamasi bendrai.

Bendrai, spaudimas į Prahos vyriausybę yra didelis ir čekų sluoksniuose kelia pagrįsto susirūpinimo.

* R. NIXON ir H.H. HUMPHREY, kandidatai į prezidento postą, pasirinko po komunizmo žinovą paruošimui detalių užsienio politikos platformai. Nixono ekspertu yra Richard Allen, autorius knygos "Taika ar talki koegzistencija" ir iš Hooverio instituto karui, revoliucijai ir taikai tirti narys. Humphrey pasirinko politinių mokslų žinovą ir profesorių Zbigniew Brzezinski.

"Kad nepristigčiau raudonų dažų...."

ANTROJI ŽELIGOVSKIADA (3)

PAN LOWMIANSKI

Č. GEDGAUDAS

ATSIAUNINA

Aprašę antrosios Želigovskiadės eilinių nešlifuoję barakų kalbą ir elgesį, panagrinėkim jų vėliavnešio "moksli-nius" argumentus ad rem.

Verta būtų susipažinti ir su jo išgyvenimais. Pirmą kartą jį sutikome šio laikraščio skiltyse bebendant mums įpiršti jo 1932 m. sudarytą "Lietuvos 13 amž. kūrimosi" žemėlapiuką.

1920-1932 m. -- Kokie tai buvo geri laikai. Generolų Želigovskį, Rozvadovskį, profesorių Kamenickį, Haleckį--didžiųjų "kresowcų" šūlų šampano lėbavimo laikai aplaistant Vilniaus "pergalę". Šių tūzų žygdarbi pateisinti, uolusis ir paslaugusis Pan Lowmianski, kaip Fridriko Didžiojo teisininkas gabūs mokinys, sukūrė dviejų valstijų valstybės žemėlapi. Taip "Dėduko" (Pilsudskio) teorija: pirmiau užgrobiti, vėliau diskusija "demokratinė" temom buvo realizuota ir smurtas "moksliškai" pateisintas.

Kaip manote tam pil-sudskiniam ultra-reakcionieriui sekėsi po karo? Tur būt atsakė už nuodėmes? Kur tau. Pan Lowmianski dabar draugas Lowmianski, Poznanės katedros titulira-s. To maža. Atsijauninęs, persidažęs so-cializmo kūrimo spalva, kaip Phenixas vėl prisikelia iš pelenų, vesti kryžiaus karą galutinam pagonių išnaikinimui. Tą lemiamą Baltų nuo žemės paviršiaus nutryni-mo žygį jis labai siste-mingai ir apgalvotai pradeda nuo 4 šimt. prieš Kr.

Matėme, jog Balto-Slavų Aktų recenzentai nei kiek nesivaržo mū-sų kūrybą bepeikiant ir betaisant. Tegaliuoja tad "do ut des" dėsnis -- (kaip duodi taip ir gau-si). Atėjo mūsų eilė pa-recenzuoti jo vedamą-jį straipsnį apie Herodo-to-Ptolemejaus Sarmati-ją, nustatantį Baltstogės Mokslo Draugijos gaires rėmus bei tikslus.

Oficialiai tuos planus nustato idėtas įvadu An-toniewicz referatas, -- jų vyriausias tikslas esąs Baltų-Lenkų etno-grafinio rubežiaus ir jo kitimo laikų bėgyje nustatymas. Bet tas re-feratas, tai tik politikie-rius prakalba. Jame rimtų argumentų nera-sime.

Pan Lowmianski, prie-singai, bando paruošti Želigovskiadai tvirtus, mokslinius pagrindus. Jo metodas tą atliekant tiek savotiškas, jog rei-kalingas išnagrinėjimo.

Nurodęs šaltinius: He-rodota, Pomponijų Melą, Plinijų Senąjį, Vipsanijų Agripą, Klaudiją Ptole-mejų ir Marinosa iš Ty-ro, jis pažymi apytik-rius Sarmatijos rube-žius (kurie dengiasi su Vytautine ir Varumonių Rikio Valstybe) ir pri-žada išnagrinėti senovės geografų užrašytus 61 tautų vardus, gyvenusius tame plote. Tačiau iš anksto mus išpėja, jog domėsis tik tais, kurie jam patinka! Toks "moksliškas" priėjimas mums buvo aiškus nuo pradžių, -- mat iš se-novės šaltinių tarpo jis išmetė Eratosteno 220 prieš Kr. žemėlapi (ir panašų Dicearko), nes juose nurodoma mūsų jūroj didelė sala "Bal-tija". Tai pirmas mūsų vardo ir mūsų jūros o-ficialus paminėjimas pasaulinėje istorijoje.

Štai ir atsiskleidžia to žmogaus paslėptas tiks-las. Taip pat iš karto sužinome, kokios rūšies mokslininko čia esama: paprasto propagandisto, faktų rėšiuotojo į "nau-dingus" juos iškelti, ir "kenksmingus", juos nu-slepiant. Tai istorijos falsifikacija, o ne moks-las.

Toliau, dar gražiau. Pan Lowmianski, parei-škęs jog dar niekas nėra patenkinamai paaiškinęs tų 61 tautų pavadinimų, čia reikia su juo sutikti-jisai prižada tą trūkumą tuoj pat pašalinti jo iš-rastu nauju metodu "in-tegralinio" visų vardu traktavimo, juos surū-šiuojant į blogus ir gerus (fiktyvius ir istorinius, anot jo) ogi iš tų "gerų" dar persijojant slavų ir baltų grupę.

Argi neprimena tas alchemikas garsiuosius viduramžių kvintesencijos distiliuotojus? ... Baltstogės Draugijos mokslas tuo jo atkastu pasenusiu metodu nustu-miamas atgal maždaug 1000 metų!

Pasakyta, padaryta. At-siraitęs rankoves Pan Lowmianski griebia si-šliškos atrankos darbo. Grupę pavadinimų, tik vieną kart šaltiniuose pa-minėtų, dėl tos priežas-ties užsitraukia jo ne-malonę. Didesniam iš-pūdui iškiliojės juos graikiškai "hapax lego-

menais" nepatikrintais, jie pereina prie dieno-tvarkės palikdamas 16 lavonų. Kita gi grupė išžudoma tuo pagrindu, jog jos pavadinimai Kar-tojasi du ar tris kart. Dar 12 lavonų! Ar tai ne-primena klastotų kortų lošimą? Turi pasirinki-mą, bet tą ar kitą iš-trauksi, visvien praloši. Kad jis benaikindamas mūsų tautų vardus, pri-verstas nusileisti tiek žemai, įrodo kaip despe-ratiškai jam pritrūko rimtų, moksliskų argu-mentų.

Trečia grupė dar įdo-mesnė. Jai mirties bausmė skiriama už tai, jog Pan Lowmianski pir-mam komedijos veiksmė-ją iškilioja "literatūri-ne", -- taip sau, be įro-dymų. Antram veiksmė, vėl ją sutikęs, rūščiai surinka, -- agi va, tu literatūrinė, kaip tau ne-gėda!! Trečias veik-smas baigiasi tragiškai, dar 12 lavonų pakloja Branickių pilies kieme Baltstogėj. Šioj grupėj žūsta Galonys, Pagiry-tai, Nauvariai, Baudi-niai ir t.t. Juos, ir vi-sus kitus 61 pavadini-mus išnagrinėsim kita proga, mūsų tautos kil-mės beiėskant.

Neužtęskim per daug to Herodinio bernelių tėriojimo atpasakojimą, Vaizdas ir taip jau aiš-kus. Don Kichotas - Low-mianski puola tuos jam neįkandamas vėjo ma-lūnus, senovės geografų juodu ant balto užrašy-tus vardus, su pasige-rėtinu brio. Dulkėms nu-sėdant, randame jį iš-naikinus, ekskomunika-vus ar kitaip įžambių sofizmų plonybėmis su-niekinus net 56 mūsų tautų vardus.

Ši negirdėta žygį at-likęs, Liūdnojo Vaizdo Riteris dargi nekukliai pasigiria:

"Taip (Sarmatijos tau-tų) vardu masė tirpsta kritikos ugnyje, kaip sniegas saulės spindu-liuose!"

Mūsų nuomone, ištir-po tik Pan Lowmianski mokslinė reputacija, gi mūsų tautų vardai liko sveikutėliai ir jam ne-pasiekiami, kaip mėnu-lis Hunams, kurie leis-davo strėles dangun i-dant nubaidžius saulės užtėmimą.

Iš to dar pasauly ne-girdėto masinio tautų genocido post facto vi-sos Rytų Vidurio Euro-pos plote išlieka tik penkios.

(Bus daugiau)

K. S. Karpius

Kapuose prie Olio paminklo.

OLIS MYLĖJO LIETUVĄ -- JOS NEMATĖS IR NEPAŽINĖS

Apie velionį Antaną Olį kalbant, man vis kaip tai gaila, kad jis nesurado pro-gos Nepriklausomoje Lietu-voje apsilankyti. Pradedant 1920 metais, iki paskutinių 1938 metais amerikiečių ekskursijų ir sportininkų ir dainininkų vykimo dalyvau-ti 20 metų Lietuvos Nepri-klausomybės sukaktuvėse, amerikiečių lankymas Lie-

tuvos buvo išplitęs iki aukš-čiausio laipsnio.

Ar niekas nepakurstė jo "Važiuojam", ar gal sąly-gos neleido jam aplankyti Lietuvą 1938 metais, kai daugybė pačių chicagiečių, su sportininkais ir Pirmyn choru, į Lietuvą važiuo?

Gal atidėliojo manant, kad ateis dar kitos progos, jis vistiek Lietuvą aplankys -- bet 1938 metais buvo pa-skutinė proga, atsimenant kokiais šuoliais po to Lietu-vą sekė nelaimės.

1958 metais -- 20 metų vėliau, minint Lietuvos Ne-priklausomybės 40 metų su-kaktį Chicagoje, Antanas Olis savo kalboje -- kuri buvo paskutinė jo pasakyta kalba šiame pasaulyje -- pabaigoje yra pasakęs:

"Aš neturėjau laimės pa-matyti Lietuvos; bet aš bu-vau laimingas sutikęs čia žmonių, kurie, atvykę iš Lietuvos prieš 40-50 metų, žinojo ir mokėjo kaip pa-skleisti meilę Lietuvai -- ir man rodos, kad jie bus at-likę didžiausią Lietuvos lais-vinimo darbą įkvėpdami ki-tiems tvirtą meilės jausmą Lietuvos kraštui, jos praei-čiai ir jos žmonėms."

★

1958 metų Margučio bir-želio mėnesio numeryje api-budinau Olio darbus šiais žodžiais:

"Šių metų Tautiniame Kongrese New Yorke paty-rėme, kad vienas to kongre-so iniciatorių, advokatas Antanas Olis, dėl ligos da-lyvauti negalėjo. Seimas

praėjo sėkmingai, buvo kal-bėtasi ir apie dalyvavimą Chicagoje Olio 60 metų su-kakties iškilmėje. Trečią dieną po to, jau Clevelande, telefono skambutis, ir liūd-ni ponios Biežienės žodžiai: 'ŠI RYTA ANTANAS OLIS MIRĖ'..."

K. S. Karpius

1967 m. A.L. Tautinės Sąjun-gos seimo metu Chicagoje, kapi-nėse aplankant mirusių tauti-nių veikėjų kapus, prie a.a. An-tano Olio kapo padėtų organiza-cijos ir kitų gėlių K.S. Karpius padėjęs vainiką nuo savęs, ka-lba prie Olio paminklo.

Nuošalus kampilis Slyvinų vasarvietėje Blue Water Manor. Dide-lių medžių paunksmėje vaišinasi inž. E. Stankio ir Slyvinų šeimos, Vyt. Maželio nuotrauka

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos -- Pasirinkimas didelis.

APSILANKE -- ĮSITIKINSITE.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00, Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00. Dirva išeina tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoją:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

KULTURINĖ ir POLITINĖ VEIKLA

Emilija Čekienė

Politikavimas yra neišvengiama blogybė, kurios pasėkoje kartais sunaikinamos ištisos tautos ir jų amžiais kurti kultūriniai lobiai. Didieji politikai visose valstybėse rungtyniauja ir savitarpį pešasi dėl garbės ir valdžios postų, naudodami kartais net antihumaniškas priemones, kad tik laimėtų.

Politinė įtampa tebesitęsia ir lietuvių išeivijos tarpe. Mes gerbiame mūsų politikus laisvinimo veiksmuose, kurie nuširdžiai rūpinasi Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymu. Tačiau neretai tenka girdėti ir spaudoje skaityti, kad mūsų politika nustumia kultūrą ir politikieriai kultūrininkus. Esą, politikai įvairių reprezentacinių švenčių progomis rengėjų iškeliami, su buvusiais ir net būsimais titulais pristatomi visuomenei, surikiuojami į garbės vietas, fotografuojami, kai tuo tarpu toj pačioj salėj sėdintieji kultūrininkai, tie kuklūs ir tylūs darbuotojai, kurie metų metais aukodami visą poilsio laiką krauna mūsų tautai kultūrinį palikimą, lieka nepastebėti.

Tokia pažiūra nėra teisinga, jei kalbama apie rimtus politikus ir tokius pat kultūrininkus, nes jie visi mūsų tautai vienodai brangūs, verti pagarbos, reikalingi ir jų veikla labai gimininga. Kultūrininkai kuria lietuvių tautos vertybes, kurios politikams padeda palaikyti gyvą Lietuvos išlaisvinimo bylą, o jei mūsų reprezentacinių švenčių rengėjai kultūrininkus užmiršta, tai tik parodo jų nesugebėjimą vadovauti.

Visais laikais kultūra ir politika ėjo šalia viena kitos. Antanas Smetona jau 1912 m. ketvirtojo Dūmon lietuvių atstovų siūlė rinkti dr. J. Basanavičių, nors jis daugiau buvo atsidėjęs mokslui, tačiau neatsilikęs ir nuo vispusiško tautos gyvenimo. Dr. J. Basanavičius, pasak A. Smetonos, esąs autoritetas ne tik lietuviams, bet jo vardas žinomas rusams, lenkams ir kitiems, ir tokiam būtų lengviau pradėti santykiuoti su politikos veikėjais, galinčiais šikiu ar tokiu būdu paremti lietuvių reikalavimus. Kaip jo kiekviena mintis virsta darbu visose kultūros srityse, taip jo darbas virstų praktikos politika mūsų tautai, — įrodinėjo A. Smetona.

Amerikoje tokio lietuvių pavyzdžiu buvo a.a. Antanas Olis, kurio sugebėjimą abi sritis derinti ALTS-gos pirmininkas Teodoras Blinstrubas neseniai Clevelande įvykusiame velionies Olio mirties minėjime taip apibūdino: "Jame atsispindėjo ne tik kultūrinio ir politinio darbo puoselėtojo asmenybė, bet ir vadovavimo galia".

K.S. Karpus, nuolatinis Olio idėjų bei darbų palydovas, tautinės minties iškilusis puoselėtojas, labai išsamiai ir įdomiai Olio asmenybę aprašo per eilę numerių Dirvoje, kur ryškiai matome, kaip jis sugebėjo derinti kultūrą ir politiką. Tarp kitko rašoma:

"A. Olis pradėjo reikštis ir ne savo profesijoje, o dainos — muzikos srityje... Olis pravėsdavo didelius koncertus Margučio vardu puošniose Chicagos salėse, operos rūmuose pats diriguoamas orkestrams. Jis sudarė galimybes du metu iš eilės Čiurlionio Ansambliui išpildyti koncertus su simfoniniu orkestru Chicagos Orchestra Hall patalpose..."

"Kita artima Oliui sritis buvo Amerikos politika. Veiklus respublikonų partijoje Chicagoje, 1942 m. Illinois gubernatoriaus buvo paskirtas valstijos tarnybon. Veikdamas kaip lietuvis, iškėlė Chicagos ir Illinois lietuvių vardą aukštai kitų akyse..."

O kalbant apie organizacijas, pravartu pažymėti, kad ne tik ALTS-gos atskiri asmenys sugeba neatskiriamai derinti savo politinę ir kultūrinę veiklą, bet ir pati Sąjungos org.-ja bazuojasi dviem darbo barais — kultūrinio ir politiniu — ir tie darbai puikiai papildo vienas kitą, — kalbėjo toliau S-gos pirm. T. Blinstrubas Clevelande a.a. Olio minėjime, atkreipdamas dėmesį, kad Sąjungos tikslai ir idėjos nėra specifinės vienai ribotai žmonių grupei, o priimtinos visai patriotinei lietuvių visuomenei. Todėl visai pagrįstai ALTS-gos vadovybė savo bendraraštyje nr. 4, primena skyriams, kad a.a. Olio minėjimus organizuojant pravartu įtraukti ir kitas lietuvių organizacijas bei aktyvesnius vietos darbuotojus, nes Antanas Olis juk buvo visos lietuvių visuomenės iškilus narys.

KAI LIETUVYBĖ IŠSILIEJA PLAČIAIS AKIRAČIAIS

Išpūdžiai iš III Tautinių Šokių Šventės

Vyt. Alantas

1968 metų liepos pradžia, be abejo, leis ilais vojo pasaulio lietuvių kultūros istoriją trejopu požiūriu: liepos 1-3 dienomis Chicagoje įvyko Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 55-tas seimas, liepos 7 d. ten pat turėjome III Tautinių Šokių Šventę ir liepos 8 d. Michigano šiaurėje prasidėjo penktoji Tautinė Skautų Stovykla. Jei SLA seimas buvo eilinis, uždaras kas antri metai įvykstantas Susivienijimo delegatų sąskrydis, — nors šiemet seimo pradžioje buvo atlikta tam tikra Lietuvos nepriklausomybės atstatymo su-kaktuvių paminėjimo programa, — tai Šokių Šventė ir Skautų Stovykla yra plataus pobūdžio vieši įvykiai pasižymėję gausiais dalyviais ir išsilies didelėmis lietuvių manifestacijomis.

Apie Šokių Šventę, be abejo, bus rašoma ilgai ir plačiai: aš čia tik noriu papasakoti Dirvos skaitytojams savo asmeninius išpūdžius ir išgyvenimus, kuriuos toji šventė sukėlė ir paliko.

KĄ AŠ MAČIAU PER REPETICIJAS?

Tai, ką mes matėme liepos 7 d. Chicagos amfiteatre, buvo didelių pastangų, organizuoto darbo

sekti taip, kaip mes norime, nes suliedinti 1.500 šokėjų masę į darnų vienetą taip lengvai ne sidavė. Repeticijų pradžioje grojo tik viena armonika. Muzika girdėsi visoje milžiniškoje amfiteatro arenoje ir ro-dėsi, kad darbas vyksta sklandžiai, bet vėliau, kai armoniką pakeitė simfoninis orkestras (tik pusė orkestro), prasidėjo susitrukdymai. Kartais muzika taip susilpnėdavo, kad nebesigirdėdavo tolesniuose arenos kampuose, šokėjai sustodavo, imdavo

ploti ir švilpti, ir repeticija nutrūkdavo. Tuomet kiekvienam iš mūsų dingtelėdavo galvon: kas bus jei taip atsitiks spektaklio metu?

SPALVŲ KALEIDOSKOPAS

Tačiau per spektaklį baimė išnyko ir nuotai-ka iškart pasitaisė. Kai pilnas simfoninis orkestras ėmė groti Broniaus Budriūno parašytą maršą "Ei, jaunieji!" ir šokėjų grupės ėmė maršuoti į amfiteatrą, muzika gerai girdėjosi visuo-

se kampuose.

Milžinišką amfiteatro erdvę jaunimo gretos pagal maršo taktą užplūdo tikra ir pilna to žodžio prasme. Susidarė kažkoks nerealus, fantastinis vaizdas: visuose iš palubės besileidžiančiuose balkonuose ir ložėse sėdėjo sausakimšai prisikimšusi publika, kuriai tęsinį sudarė šokėjai sustoję arenoje. Tuo būdu neužpildytos liko tik lubos, o šiaip jau visame amfiteatre visa erdvė liko "išnaudota".

Iš estrados liejosi ofi-

Antanas Rinkūnas, LB Kanados Krašto vald. pirmininkas taria žodį žuvusiųjų už Lietuvos laisvę pagerbimo metu Jaunimo Centro sodelyje liepos 5 d. Šalia komiteto pirm. dr. L. Kriaučiūnas, su palydovais ir Urugvajaus tautinių šokių grupė "Gintaras".

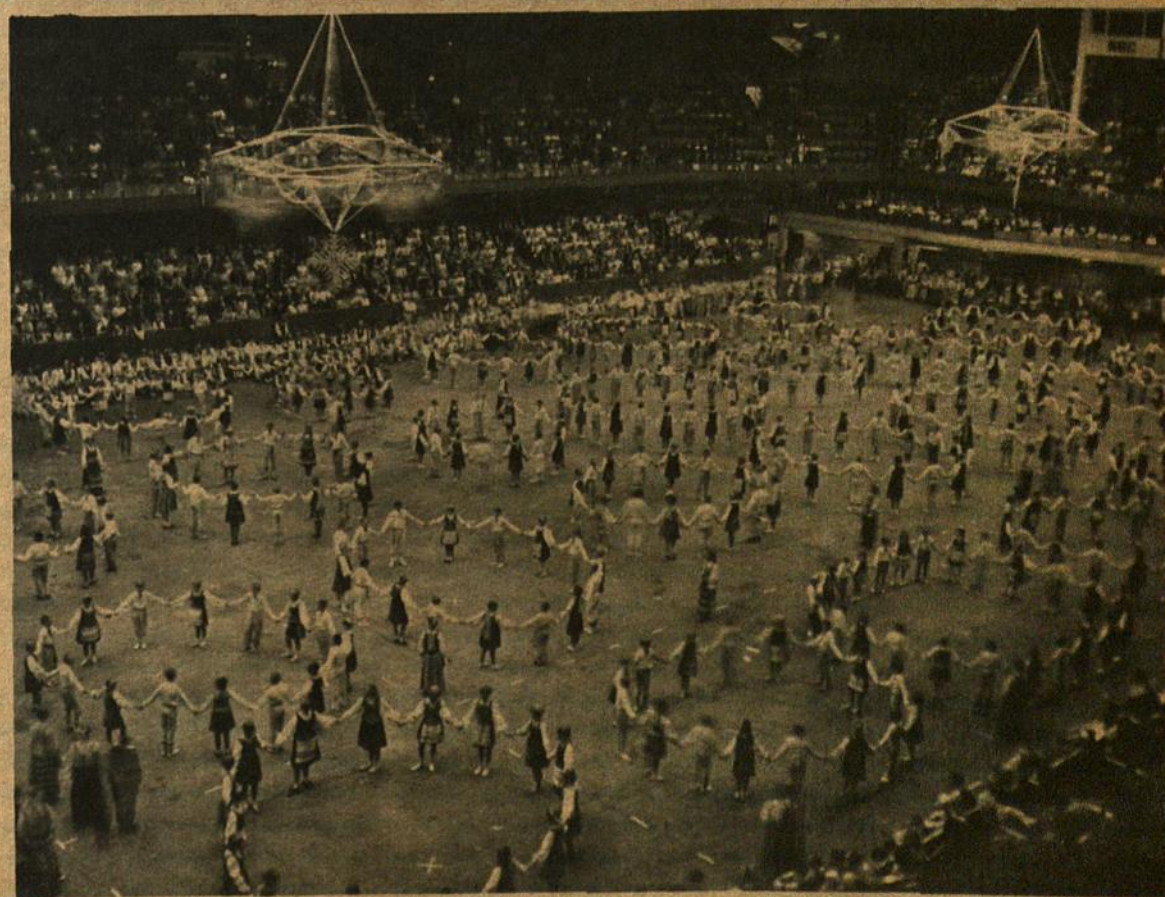

Žuvusiųjų už Lietuvos laisvę pagerbinimas, pradedant III Tautinių Šokių Šventę Jaunimo Centro sodelyje prie paminklo. Aukure dega ugnelė, simbolizuojanti lietuvišką gyvybę.

bei visų šokėjų grupių vedėjų ir pačių šokėjų ilgo ir kruopštaus pasiruošimo rezultatas. Tačiau nepakako ruošties namie: suskridusius iš Amerikos, Kanados ir net iš tolimo Urugvajaus šokėjus reikėjo suledinti į vieną darnų meninį vienetą, ir tai turėjo būti padaryta per vieną dieną. Todėl vienoki išpūdį pats spektaklis darė tiems žiūrovams, kurie matė repeticijas, ir vėl kitoki tiems, kurie repeticijų nematė. Man teko matyti vieną ir kitą.

Šokėjai susirinko amfiteatre iš pat ryto šeštadienį ir repeticijos prasidėjo. Mes, suvežusieji vaikus tėvai, smalsiai žiūrėjome savo atžalyną repetuojant ir ne vienam iš mūsų kilo baimė, kad spektaklis gali nepasi-

cialios kalbos, — reikia pasakyti, kad jos buvo neilgos ir labai ad rem, bet nieko naujo, tačiau ta spalvinga, milžiniška, pusantro tūkstančio jaunystės alsuojanti, šokiui pasiruošusi ir lyg nekantraujanti šokėjų minia buvo naujas, didingas, labai retai gyvenime pasikartojantis ir pasididžiavimą keliantis vaizdas. Kol estradoje skambėjo kalbos, žiūrovai turėjo progos paganyti aki tautinio apdaro spalvų kaleidoskope. Iš pradžios aš mėginau patirti, kokios spalvos įtaistos į tautinį kostiumą, bet turėjau nuo tos minties atsisakyti ir pagalvojau, kad gal klausimą reikėtų pastatyti atvirkščiai: būtent, kokių spalvų ten nėra. Teko matyti ir tokių kostiumų, kokių pirma niekad nemačiau ir (Nukelta į 5 psl.)

Jaunieji šokėjai III Tautinių Šokių Šventėje.

"DIALOGAS SU KRAŠTU" (42)

BRONYS RAILA

MŪSŲ KARIUOMENĖ

Aptarti užsienio lietuvių pažiūras, kaip dabar iki nudrižimo sakoma, "Lietuvos laisvinimo klausimu", berods, nebūtų didelių sunkumų. Gal kartais stigs visai objektyvių duomenų ir dugną siekiančių statistikų, bet kantriai pasistengus ir jų būtų imanoma surinkti. Mes čia kiekvienas galime pasisakyti, kaip žiūrime į esamą Lietuvos padėtį, ką manome ir ko norėtume iš ateities. To jau užtektų bendram vaizdai susidaryti.

Tiesa, yra nusiskundimų ir aštrių priekaištų, kad ir mes neturime laisvės. Mūsų spauda esanti nelaisva, jai kažkas uždėjęs fašistinę cenzūrą, ji varžo priešingus ar naujos minties išsakymą, ji atmeta jai nepatinkamas mintis ir net jas nešvariai pasmerkia.

Tokie priekaištai būtų svarstylini ir įdomūs, jeigu gyventume santvarkoje, kuri draustų išleisti naujus laikraščius ir žurnalus, užsimojusius kritikai visko, kas klaidinga, negera, taisyti. Tokio draudimo nėra. Kaip ir kodėl būtų galima reikalauti, kad pvz. katalikų vienuolyno leidžiamas laikraštis turėtų be atkirčio ar ir iš viso dėti rašinius prieš jų religiją, ar tautininkų laikraštis apie tautinės idėjos murzinimą ir internacionalizmo gero vę, o komunistų laikraštis apie kapitalizmo palaimą?

*

Jei kas turi tokių svarbių ir naujų idėjų, kurioms puoselėti negaila darbo ir išlaidų ir kurių kaip gegutei kiaušinio į svetimą lizdą niekaip nepasiseka padėti, tai nėra kitos išeities, kaip leisti dar vieną ar kelis skirtingus žurnalus. Kuomet jų leisti niekas nevaržo, tai negalima sakyti, kad užsienio lietuvių spauda visiškai neturi laisvės. O jeigu ji "žemo lygio", tai niekas nedraudžia ir dažnas labai pritartų, jei pagaliau atsirastų "aukšto lygio" spauda. Aš bent jos ilgiuosi per kiekvieną penktą sapną. Ir vis laukiau paties aukščiausio lygio naujų žurnalistų.

Nežiurint reliatyvios mūsų spaudos ir minties laisvės ir kai kuriems nelengvų, bet dar ne taip jau baisiai sunkių medžiaginių sąlygų, mes ligšiol neturime išsamių apžvalgų ir tyrinėjimų apie sovietinės Lietuvos ir išeivijos lietuvių visuomenes.

Pažįstame tiek, kiek kiekvienas pažįstame save pačius ir savo artimuosius, ar savo "pikčiausius priešus bei heretikus". Dažnas kalbame maždaug visos tautos vardu ir kai kurie tikinam, kad turim jos mandatą už ją kalbėti. O kaip iš tikrųjų, tai dar stigtų aiškių duomenų, tikrų statistikų, davinų apie naujausias situacijas ir formaliai konors vertų legalių įgaliojimų.

Tai yra bėda, tai bendras mūsų skurdas. Tad ir mūsų deklaracijos ir demaklacijos nors visuomet gražios ir kilnios, bet dažniausia asmeninės, subjektyvios.

*

Kokia yra lietuvių išeivija plačiam pasaulyje, veikianti "už Lietuvą" ir jos laisvės vardu?

Kitiems tai gal lengvas klausimas, bet manne. Minties ir vaizduotės paukščio subjektyviu skrydžiu, man labiau atrodytų, kad mūsų išeivijos didžiulės, bent šiaurinėje Amerikoje, santykis ir dialogavimas su tėvų šalimi geriausiu atveju tebėra jausminio ir instinktyvinio pobūdžio, bet silpnės negu paukščių, kurie po žiemavojimo šiltuose kraštuose periodiškai grįžta į savo šaltąsias tėviškes.

Ankstyvesniems laisvanoriams ar ir vėliau priverstiniais išeiviams svarbiausia - šaknų suleidimas į naują riebėsnę dirvą, savi reikalai ir savas kasdieninis gyvenimas. Asmeniniu spektru Lietuva retkarčiais prisimenama, bet jokios tikros pastangos jai išlaisvinti neberūpi, neįdomios, varginančios ir įkyrėjusios. Jiems visai aiški, išspręsta ir seniai priimta dogma, anot M. Katiliškio, - "išėjusiems negrįžti".

Jų tik retas ir šiuos mano žodžiu paskaitys. O jei ir paskaitys, tai neužsimigs dialogas, nei ginčas, kaip ir iš viso dar labiau jiems bus neįdomus ir nereikalingas tas "dialogas su kraštu". Jiems nereikia tos "bolševikijos", nieko bendro su ja jie neturi ir neturės, tai kam dar tie tušti plepalai keistų žmonių, matyt, neturinčių ką geresnio veikti?

Gražiai priprašytas ir išgirtas, tos daugumos tautietis gal dar sutiks ir toliau "kovoti" už Lietuvos išlaisvinimą, griežtai, be kompromisų - kai grįš iš atostogų, kai užbaigs remontuoti namus, kai firmoje bus mažiau darbo, kai krautuvei išsiplėtus bus galima pasisamdyti padėjęja, kai baigs mokslus išleisti vaikus, kuriems, savaime suprantama, visos tokios baikos tiek terūpės, kiek ir tam jau galutinai nutautusiam ankstyvesniųjų jaunų iėivijos kartų milijonui.

*

Bet yra ir išeivijos mažuma. Ir kaip kiekviena mažuma, tartum darviniško kovos už būvį instinkto dirginama, ji yra labiau gyva, judri, paslanki, iškaltai, veikli, net triukšminga. Ji dalyvauja, dažniausiai vadovauja draugijoms, organizacijoms, spaudai, mokykloms, švenčių iškilmėms, visokioms lietuvių bendruomenės kultūros ir politikos manifestacijoms, visiems srovių, partijų, pasaulėžiūrų ir visos tautos vadovaujantiems veiksniams.

Ji ne tik stovi už lietuviybės išlaikymą ir Lietuvos išlaisvinimą, bet sutinka ir pabėgioti. Perkluodama, kelius susižeisdama, pasiklysdama ir vėl susirasdama, ji vis juda ir juda. Netingi, nepavargsta, nenuobodžiauja, nepraranda tikėjimo, šoka, dainuoja, vaidina, kalba, rašo protokolus ir straipsnius, pailsusius ir abejinguosius ragina. Moderniniu žodžiu sakant, ji - kovoja... Ir kas už vis tauriausia, ne visuomet už tai reikalauja atlyginimo pinigais ar garbe. Bemaž taisyklė, kad kuris neturtingas ir daugiausia atlieka darbo, tas pinigų neprašo ir garbės negavęs nesupyksta... Kaip visi protingi žmonės, būdamas taupus ir trupučiuką šykštus, tasai tautietis nuolat po truputį aukoja ne tik savo bažnyčios, bet ir savo tautos reikalams. Be jo darbo aukos ir finansinių įnašų, daug kas bematant sustotų, užsidarytų, neišvyktų.

Tai elitas. Tai vienetai, ieškantys nulių. Ir visuomet šiek tiek surandantys. Nes vieneto reikšmė ir galia kyla su prie jo dešinės prirašomų nulių skaičiumi. 10,100,10000... Išskyrus nelabai karingus gyvybės apdraudų susivienijimus, aš dar nežinau atskiros vientisos lietuvių organizacijos, kur vienas vadas vadovautų 10,000 kovos divizijai. Mes laisvės kovų frontuose daugiausia veikiam patrulio apimtimi.

*

Ši mažuma savo ruožtu dar skirstosi į daugumą ir mažumą. Gal jau juokinga, bet taip yra. Užtenka tik spaudą pasiskaityti ir suvažiavimų rezoliucijas dėti vieną prie kitos, ir tuoj matysime - gausią, plačią poziciją ir mažą, piktą opoziciją.

Dauguma, susidedanti iš visokių srovių šalininkų, yra tradicinė, konservatyvi, nuosaiki, rimta (nemėgstanti net humoro), tvirtai stovi už nepriklausomos demokratinės Lietuvos principą, griežtai atmeta bendradarbiavimą su okupantu, daugiau negu įtartina žiūri į visokius santykiavimus su

"kraštu", šiaip taip toleruoja tik asmeninius santykius su nekomunistais, skelbia bekompromisinę kovą okupantui ir rūsčiai smerkia bet kokią separatistą "ryšininkavimą". Mažuma tokią laikyseną laiko atgyventa, nerealia, sustingusia, taip pat pasisako už laisvos demokratinės Lietuvos troškimą, bet vietoj griežtos kovos propaguoja lankstesnį santykiavimą su tauta, su visais jos sluogsniais per kultūrinių vertybių mainus ir kitais galimais būdais, baisiai nevengiant net "padorių patriotų" komunistų ir Kremliaus statytinių.

Šiai atkakliai ir visų kitų užjamai grupei rodo simpatijų, užtaria, gina, teisina anksčiau buvę gausūs, dabar palaipsniui išmirštantys senieji Amerikos lietuviai komunistai ir šiaip "padorūs žmonės", insifiltravę okupanto agitatoriai bei diversantai, kurie aiškina, kad Sibire lietuviams nebloga gyventi ir yra tikrai gerai, kad po karo Lietuvoje atsirado užtenkamai "liaudies gynėjų" (iztrebitelių), kurie sovietų NKVD divizijoms padėjo išnaikinti partizanų nacionalistus, tuo išgelbėdami Lietuvą nuo tikros pražūties ("Vienybė", 1968.VI.21)...

Toks maždaug būtų, taip sakant, visokių mūsų aktyvistų vaizdas, nėsčias konfliktais ir prieštaravimais. O kaip anapus?

TĖVIŠKĖLĖ AŠ REGIU

Tokiu pavadinimu eilėraščių rinkinys šiomis dienomis išėjo iš spaudos, sukrautas Dirvoje ir per platinčius skaitytojus, kuriems iš tikrųjų jisai skirtas. Vaikiškų eilėraščių rinkinių mes niekada neturėjome per daug. Tad kiekvieno naujo pasirodymą visuomet mielai pasitikdavome.

Kiekvieną naują knygutę vaikams pamačius, tuojau kyla klausimas, kas ją parašė ir kiek ji patrauks jaunųjų dėmesį? Šiandien mūsų pastebėtos eilėraščių knygutės "Tėviškėlė aš regiu" autorius Pranas Imsrys nereikalingas ypatingo pristatymo. Kas dar prisimena vaikystės dienas nepriklausomoje Lietuvoje, kas per vaikiškų eilėraščių rinkinėlį, vaikų laikraštėlius ir pagaliau mokyklinius vadovėlius pramoko rašto ir skaitymo, tas gali šiandien dar mintinai pakartoti ne vieną dailų, skambų, vaizdingą ir žaismingą eilėraštį, sukurtą Prano Imsrio.

Ir tikrai, Pranas Imsrys (o tuo slapyvardžiu jau keliasdešimt metų eilėraščių autorius) vaikų laikraštėliuose ir mokykliniuose vadovėliuose, kaip ir šiandien dar mintinai pakartoti ne vieną dailų, skambų, vaizdingą ir žaismingą eilėraštį, sukurtą Prano Imsrio.

Ir tikrai, Pranas Imsrys (o tuo slapyvardžiu jau keliasdešimt metų eilėraščių autorius) vaikų laikraštėliuose ir mokykliniuose vadovėliuose, kaip ir šiandien dar mintinai pakartoti ne vieną dailų, skambų, vaizdingą ir žaismingą eilėraštį, sukurtą Prano Imsrio.

Kitas reikalas, ką jis nauja neša jauniems savo draugams paskutiniajame rinkinyje "Tėviškėlė aš regiu". Rinkinys yra knygutė, dailiai ir skoningai iliustruota vaikiškai vaizduotei dėkingais piešiniais, sukurtais jaunos torontišės dailininkės Aidos Vektarytės. Jos talentu mūsų mažieji, tikėjime, ateityje turės progos daug kartų pasidžiaugti. Šio rinkinio iliustravimas yra bene pirmasis, bet daug žadantis viešas pasirodymas, kuriam dėkingą dirvą sudarė vaizdus Prano Imsrio sukurti eilėraščiai.

O tų eilėraščių autorius šiame rinkinyje sutalpino viso 24, užpildydamas 40 psl. knygutę. Visi jie nauji, ligi šiolei niekur nespausdinti. Jų apimtis įvairi, nuo keletos posmelių iki trejetos puslapių. Jų temos taip pat įvairios, tačiau jiems visiems bendras bruožas tai imsriskas žaismingumas. Štai kad ir 23 psl. eilėraštis Kiški piški: "Kiški piški, ilgakoji, ko tu basas vis bėgioji? Šalta, speigas — šiu-

pas ima... Gausi plaučių uždegimą. Stabt, kiškiukas — apsidairė... Strakt pasuko tuoj į kairę... Kudul kudul per pusyną nudulkėjo į karklyną."

Mėginkit įsivaizduoti, kaip šį eilėraščių deklamuos keliametis Algiukas ar tokio pat amžiaus Audrutė, ir nereikės svarstyti, kodėl savo paskutiniu rinkiniu Pranas Imsrys vėl patraukia jaunąsias mažųjų širdes, skatina juos gyventi kartu su savo naujausiais draugais — svirpliu, uodu, muse, kiškiu ir visa jų virtine, džiaugtis gausiomis rudenėlio dovanomis ir ilgėtis laisvės dienų tėviškėlei.

"Tėviškėlė aš regiu" jaunieji skaitys su malonumu, mintinai kartos paskirus eilėraščius, o patys mažieji mokysis jų iš savo mamų, kol rinkinėlio lapai laikysis. Kai tie pabirs, tėtis nupirks dar vieną ir dar. Atrodo, kad rinkinio pasklidimas tarp mūsų jaunųjų ir anūkėlių bus gražiausia padėka jų autoriui Pranui Imsriui už jo skambų, šviežią, patraukiantį lietuvišką žodį tėviškės regėjime.

Tėviškėlė aš regiu gauna Dirvoje ar pas lietuvių knygų platintojus, pardavinėjama po 1 dol. Spaudos darbą švariai atliko Vilties spaustuvė, Clevelande.

Al. Laikūnas

HELP WANTED MALE

EXPERIENCED PLASTIC EXTRUSION SET UP MEN and EXPERIENCED PLASTIC INJECTION SET UP MEN. Must be experienced in Colored Vinyl. For all shifts. Steady work. Fringe benefits. Send resume to HOWELL INDUSTRIES 1560 E. Milwaukee, Detroit, Mich. (67-86)

MALE HELP

MILLWRIGHTS

Applicants must have served an apprenticeship or have had 8 or more years experience in the trade or previously worked at a General Motors Plant. Apply between 8 a.m. and 4:30 p.m. Monday through Friday.

FISHER BODY EUCLID PLANT

Djvision General Motors

20001 Euclid Ave. Cleveland, Ohio

An Equal Opportunity Employer (78-80)

MALE

PLANT HELP

For new dairy plant, need men with ability in ice cream & milk processing, all company paid benefits. Excellent starting salary. Apply: CUMBERLAND FARMS 777 DEDHAM ST. CANTON, MASS. (78-84)

PLANINGAS TAUPYMAS

4^{3/4}%

Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

5%

Mokamas už vienus metų taupymo laktus nuo išdavimo datos. (\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5^{1/4}%

Mokamas už vienus metų taupymo laktus nuo išdavimo datos. (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747 OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING JOHN J. KAZANAUSKAS, President

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO 2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6 CICCERO ILLINOIS 1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9 TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

Kai lietuvių ...

(Atkelta iš 3 psl.)

neįsivaizdavau, kad tokių galėtų būti. Man susidarė įspūdis, kad mūsų tautinio kostiumo raidą daro įtakos tie kraštai, kur lietuviai iš eivai gyvena. Vėlgis kitas spalvų spektras susidarė tada, kai ta masė pajudėjo. Pirmon galvon be abejo, žiūrovą džiugino šokis, tačiau jo estetinį pasigėrėjimą ypač dar didino ir tai, kad šokis vyko mirguliuojančių nuostabių spalvų fone...

GRANDIOZINĖ MANIFESTACIJA

Su nerimu laukėme pirmojo šokio -- šusto. Tačiau kai dirigentui J. Zdanui mostelėjus batuta pasigirdo pirmieji pilno simfoninio orkestro garsai ir didžioji šokėjų masė pajudėjo, mes visi, kurie bijojome, kad gali būti sutrikimų, iškart nuriomome: repetitijų metu vykusieji nesklandumai dingo kaip nebuvę.

Tokius spektaklius, kaip III Lietuvių Tautinių Šokių Šventė, reikia matyti: aprašyti jų neįmanu. Mano bendras įspūdis buvo tas, kad šoko ne tik pusantro tūkstančio jaunų šokėjų, bet "šoko" ir visa 12.000 žiūrovų auditorija, kitaip sakant, visi išgyvenome bendrą emociją, kurią būtų galima pavadinti estetiniu pasigėrėjimu, patriotiniu dvasios pakilimu ir pasididžiavimu, kad mes, lietuviai, suge-

bėjome suorganizuoti tokią didingą ir spalvingą spektaklį, kad lietuviškas mostas užgriebtų tokius plačius ir emociniai gilūs lietuviybės akiračius. Visa ta žiūrovų masė virpėjo ir jaudinosi ir vietomis, šoko viduryje, nebesusivaldydama prapliupdavo tokiomis entuziastiškais plojimais, kad, rodėsi, nustelbs orkestro garsus ir supainios nebaigtą šoki.

Salia manęs sėdėjo jauna moteris su penkerių metų berniuku. Nežinau, ar ji jautė ar ne jautė, bet per jos veidą riedėjo ašaros, kurias ji mašinaiškai nubraukdavo ranka neati-traukdama akių nuo šokėjų. Kartais auditorija imdavo ploti ir muzikos taktą, plodavo ir mano kaimynė paėmusi berniukui už rankų. Po spektaklio išeinant iš amfiteatro girdėjau moteris kartojančias: -- Verkiau iš susijaudinimo! Tiesą sakant, ašarojo ne vien tik moterys...

Nevertinsiu čia techninio šokių atlikimo, o tik pastebėsiu, kad tiek grupių vadovai, tiek patys šokėjai davė maksimumą, kas buvo galima duoti esamose aplinkybėse. Tačiau negaliu iškęsti nepastebėjus, kad man didžiausią įspūdį padarė vien tik merginų šokis Blezdingėlė. Ne tiek dėl to, kad tas šokis, gal būt, bus seniausias mūsų tautinis šokis, bet grei-

čiau dėl jo grąškios formos ir dėl sklandaus techninio atlikimo. Šiame šokyje lietuviškas mergina pasirodė kaip savaranki ir savimi pasitinkinti judesio išreiškėja.

JAUNOJO ATŽALYNO SENSACIJA

Tuoju norėčiau paaiškinti, kad jei yra vyresnis atžalynas, tai gali būti ir jaunųjų medelynas. Programoje buvo pasakyta, kad pasirodysią ir jaunieji šokėjai. Mes galvojome, kad gal pasirodys koks kelios dešimt jaunuolių, tačiau kai jaunojo atžalyno būriai ėmė žygiuoti į amfiteatrą ir užpildė didžiulę erdvę, žiūrovai aiktėlėjo iš nustebimo. Kiek ten tų vaikų buvo, nežinau, bet susidarė įspūdis, kad jei dar koks būrys būtų išvygavęs į salę, nebebūtų tilpęs.

Jie pašoko penkis šokius ir jiems toli gražu netrūko drausmės ir ritmo pajautimo masiniuose judesiuose. Netoli nuo tos vietos, kur mes sėdėjome, viename būrelyje šoko gal kokių penkerių gal šešerių metų mergytė. Savo gyvenime aš dar nebuvau matęs taip rimtai šokančios, taip į šoki išigilinusios ir taip savimi pasitikinčios šokėjos! Atrodė, kad ji gyvena tik muzikos taktu ir šoko ritmu. Ji nesidairė po publiką, ji net nesidairė į savo partnerius, ji buvo susitelkusi, ji tik šoko ir daugiau nieko. Jos partneris, gal penkerių, gal šešerių metų pipi-

ras nuo jos neatsiliko. Ir tokių porų tame didžiulame judančiame atžalynne buvo ne viena... Mes žiūrėjome į jį ne tik su estetiniu pasigėrėjimu, bet ir su viltimi, kad bus kam pakeisti vyresnįjį atžalyną ateityje.

PADĖKOS ŽODIS

Vyresnieji pašoko 14 šokių, jaunesnieji, kaip minėjau, 5. Kai kuriuos šokius palydėjo choras. Tai buvo judesio papildymas dainos žodžiu. Savotišką, malonų atspalvį visam festivaliui suteikė ir tas faktas, kad programos pranešėja buvo iš Vokietijos pakviesta žinoma aktorė Aldona Eretaitė. Ji kalbėjo aiškiai ir beveik be jokio akcento.

Šventės uždarymo žodį tarė JAV LB Prezidiumo pirmininkas, enciklopedininkas J. Kapočius. Jis iškalbingai dėkojo festivalio organizatoriams ir atlikėjams ir, be abejo, išreiškė visų spektaklio žiūrovų ir visų laisvojo pasaulio lietuvių (o gal net ir lietuvių už geležinės uždangos) padėką visiems tiems, kurie vienaip ar kitaip prisidėjo prie III Tauti-

nių Šokių Šventės įgyvendinimo. Aš ne kiek neabejoju, kad visi tie, kurie aktyviai ir pasyviai festivalyje dalyvavo, niekad jo neužmirš ir kad aplanai ta didžioji lietuviybės manifestacija bus ryškiomis raidėmis įrašyta į laisvojo pasaulio lietuvių kultūros istoriją.

• Audronės vasarvietėje Cape Cod šiemet dėl labai šiltos ir gražios vasaros atostogauja iš įvairiausių vietovių atvykę tautiečiai. Dr. J. Žmuidzinas, mūsų Gen. Konsulas Kanadoje kartu su p.p. Gražiu, Mitailaitė, ir Augaičių šeima atstovauja Kanadai. Toliau eina didelis skaičius new-yorkiečių p.p. Šukiai, Gobušai, Senkai, Sirgėdai, Aleknienė, dr. Kasakevičius iš

Roma, N. Y. inž. Noreika, dail. Merker iš N. J., dr. Zubinas ir teis. Stokes iš Chicago, p.p. Seliokai ir D. Vileišiai iš Waterbury ir Ausienienė iš Miesienė iš Brockton.

Gen. Konsulo dr. Žmuidzino 70 m. amžiaus ir jo ir kitų išvykimo proga Jansonų viloje Audronė buvo suruoštos gražios išleistuvės su Cape Cod garsiais vėžiais ir kitais skanėstais.

LIETUVIŲ KUNIGŲ SUVAŽIAVIMAS

Lietuvos Laisvės Kovos Metais lietuviai kunigai laisvajame pasaulyje gyvai dalyvauja Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo mi-nėjimuose. Bendradarbiaudami su lietuvių visuomene ir draugais, visose apylinkėse įvyko, vyksta ir dar vyks maldos, susitelkimo ir aukos dienos už Lietuvą ir persekiojamą Bažnyčią.

Lietuvių kunigų suvažiavimas vyksta Tėvų Marijonų pastogėje Marianapolyj, Thompson, Conn. Tai lietuvių kunigų studijų dienos. Liepos 17 dieną, 11 val. lietuviai kunigai svarstė LKRŠ darbus ir uždavinius. Tą pačią dieną, dalyvaujant J. E. Vysk. V. Brizgiui, buvo pradėta lietuvių kunigų suvažiavimo pramatyti darbai. Pirmiausia svarstyta naujoji vienoda liturgija lietuvių parapijose. Lietuvių liturgijos komisijos atstovai specialiai susipažinę šiuo klausimu: J. E. Vysk. V. Brizgys, prel. Vyt. Balčiūnas, kun. Vl. Budreckas, kun. V. Cukuras patiekė savo sugestijas. Siekiama, kad po šio suvažiavimo naujoji lietuvių kalba liturgija visose pamaldose būtų vienodai praktikuojama.

Lietuvos Bažnyčios praeitis ir dabartis reikalauja, kad būtų išleista Lietuvos Bažnyčios istorija. Šiuo reikalu atitinkamą planą patiekė kun. V. Gidžiūnas, OFM.

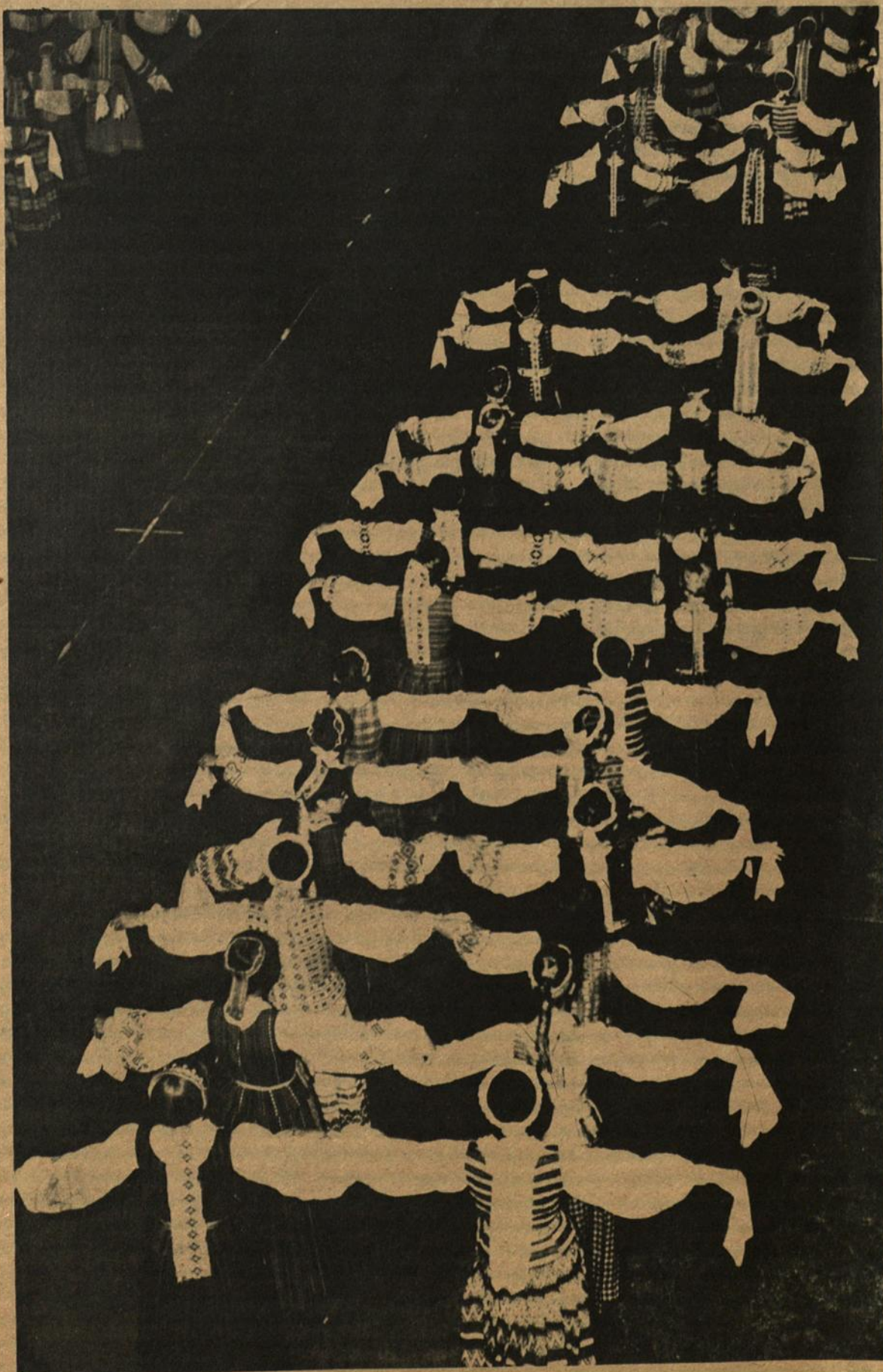
PLB Seime 1968 m. rugs. 2 d. yra organizuojamas religinis pokalbis - simpoziumas. Suvažiavę lietuviai kunigai turės pramatyti šio pokalbio pobūdį, planą ir suorganizuoti, kad jis sėkmingai ir naudingai būtų pravestas.

Suvažiavimo užbaiga įvyko naujuose Matulaičio Namuose pas seses Putnam, Conn. K. R.

Beverly Shores lietuvių klubas ruošiasi Lituanikos gegužinei.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Blezdingėlė III Tautinių Šokių Šventėje.

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ – DOVANAS Į LIETUVĄ IR SOVIETŲ SĄJUNGĄ NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

Tel. (212) 581-6590
(212) 581-7729

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų. Firma—skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

• ALLENTOWN, PA. — 126 Tilghman Street	HE 5-1654
• BALTIMORE, MD. — 1900 Fleet Street	DI 2-4240
• BROOKLYN, N.Y. — 1536 Bedford Avenue	IN 7-6465
• BUFFALO, N.Y. — 701 Fillmore Avenue	TX 5-0700
• CHICAGO, ILL. — 1241 No. Ashland Avenue	HU 6-2818
• CLEVELAND, OHIO — 1028 Kenilworth Avenue	PR 1-0696
• DETROIT, MICH. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
• FARMINGDALE, N.J. — Freewood Acres	363-0494
• HAMTRAMCK, MICH. — 11339 Jos Campau Avenue	365-6740
• HARTFORD, CONN. — 122-126 Hillside Ave.	249-6216
• JERSEY CITY, N.J. — 219 Montgomery Street	HE 5-6369
• LOS ANGELES, CAL. — 107 So. Vermont Avenue	DU 5-6550
• NEWARK, N.J. — 250 Market Street	MI 2-2452
• NEW YORK, N.Y. — 78 Second Avenue	OR 4-1540
• PHILADELPHIA, PA. — 631 W. Girard Avenue	PO 9-4507
• RAHWAY, N.J. — 717 W. Grand Avenue	381-8997
• ROCHESTER, N.Y. — 558 Hudson Avenue	232-2942
• SO. BOSTON, MASS. — 396 W. Broadway	AN 8-1120
• SOUTH RIVER, N.J. — 46 Whitehead Avenue	CL 7-6320
• SYRACUSE, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
• TRENTON, N.J. — 1152 Deutz Avenue	EX 2-0306
• UTICA, N.Y. — 963 Bleecker Street	RE 2-7476

TAUTINĖ SKAUTŲ-SKAUČIŲ STOVYKLA

V-jė Tautinėje stovykloje liepos 13 d. skautai ir skautės bendroje vėliavų aikštėje.

J. Garlos nuotrauka

Liepos 13 d. V-jė skautų Tautinėje Stovykloje įvyko Jubiliejinė Diena. Į šią retą šventę susirinko rekordinis lietuvių skautų-čių skaičius. Išskilmėse dalyvavo per 1450 lietuvių skautiškojo jaunimo ir vadovų: jų tarpe -- 750 skaučių, 550 skautų, 150 vadovų ir 150 akademikų. Atsilankė visi tremtyje buvę brolijos ir seserijos vyriausieji skautininkai-ės ir pasikutinioji Nepriklausomos Lietuvos LSS vyriausioji skautininkė v. s. Ksavera Žilinskienė bei pats pirmasis LSB vyriausias skautininkas v. s. V. Šenbergas, ilgametis LSS tarybos pirm. v. s. K. Palčiauskas ir kt.

Į stovyklą atsilankė Latvijos skautų vyriausias skautininkas ir vyriausia skautininkė, bei būrys skautų, Estijos skautų atstovas, lenkų skaučių atstovės ir tarp tautinio skaučių biuro atstovė.

Iš lietuvių visuomenės atsilankė: PLB pirm. J. Bachunas, JAV LB pirm. Br. Nainys, Vliko atstovas R. Kezys, dr. St. Biežis su ponija, dr. L. Kriaučiūnas su ponija, dr. Budriai, muzikas J. Zdanis, muz. Br. Budriūnas su ponija ir kt.

Visiems stovyklautojams ir svečiams susirinkus vėliavų aikštėje buvo perskaityti LSS Tarybos pirmosios nutarimai, kad J.E. vyskupas Brizgys, diplomatinio šefas min. St. Lozoraitis, v. s. Bronius Klieris ir prof. J. Kuprionis yra apdovanojami Geležinio Vilko or-

diniais ir PLB pirmininkas J. Bachunas apdovanojamas Padėkos Ordin. Čia pat esantiems ordinai ir buvo įteikti. Po to buvo nuleistos vėliavos ir visi stovyklautojai gražioje gretose prازیgiavo pro svečių tribūną.

Vakare įvyko didžiulis laužas, dalyvaujant per 2500 skautų-čių ir svečių. Čia programoje, be mūsų stovyklautojų pasirodė ir latviai skautai bei lenkės skautės, o Toronto skautai-ės net su savo kanklių ir skudučių orkestru, vad. v. s. Stp. Kairio.

Baigiantis laužui, s. Ant. Saulaitis jr. pristatė atvykusius į šią stovyklą iš kitų kraštų mūsų skautų bei jaunimo atstovus. Iš Vokietijos stovykloje dalyvauja Vytauto Didžiojo skautų draugovės dr-kas sl. Pet-

ras Veršelis iš Vasario 16 gimn., iš Australijos Džiugo tunto tuntininko pav. v. sl. Remigijus Bakaitis iš Melbourno ir iš Švedijos skautė Dičidė bei Urugvajaus ir Argentinos liet. jaunimo atstovai.

Sekmadienio ryte skautų stovyklos vėliavų aikštėje J.E. vysk. V. Brizgys, asistuojant kapelionams, atlaikė Šv. Mišias ir pasakė pamokslą. Ev. liuteronams pamaldas atlaikė kun. Traakis.

Po pamaldų visi skautai-ės nuvyko į bendrąją vėliavų aikštę. Čia giedant JAV, Kanados ir Lietuvos himnus buvo pakeltos vėliavos. Visi būvę LSS tarybos pirm. ir vyr. skautininkai-ės tarė po keletą žodžių.

Išskilmės buvo baigtos paradu.

V.K.

Skautų vadovų Stovyklos dalyviai prie stalo Karmėlavos miške 1936 metais.

NEWARK

• Lietuvos Nepriklausomybės Fondui per Kazį Trečioką, Newark, N. J. aukojo dr. A. Geručio redaguojamam anglų kalba leidiniui šie asmenys: K. Trečiokas 15 dol., J. Ekelevich ir SLA 245-ta kuopa po 10 dol., V. Kiaunė 5 dol.

Vėliavų užsiprenumeravo: J. Ekelevich, S. Kontrimas ir K. Trečiokas viso prisiųsdamas 70 dol.

LNF valdyba visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkoja ir praneša, kad užsiprenumeruojantiems iš anksto leidinio kaina 10 dol., vėliau kainuos 12 dol.

URUGVAJUS

Montevideo lietuviai ir šiemet birželines sukaktis plačiai paminėjo ne tik savo tarpe, bet ir Urugvajaus spaudoje bei radijo pranešimuose.

Lietuvos atstovas A. Grišonas ispaniškai ir lietuviškai išskėlė radijo pranešimuose lietuvių tautos gedulo prasmę, pradedant 1940 m. įvykiais.

Dienraščiai EL Pais, La MANANA, EL DIA, o taip pat ir Lietuvos bylai visada atviras ispanų kolonijos organas EL DIARIO ESPANOL savo komentaruose

Baltijos valstybių tragediją pavaizdavo taip, kad net komunistų partijos organas EL POPULAR neiškentė nepasiskundęs, girdi, iš kurių diplomatinio misijų ta pati batula vis dar dirguojanti antisovietinę propagandą Urugvajuje.

(ELTA)

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Nepriklausomoje Lietuvoje skautai, kas metai gausėjo ir jų veikla stiprėjo.

1931 m. Kaune veikė jau 20 atskirų skautų-čių vienetų, o 1934 m. švenčiant Kauno tunto 15 metų sukaktį, Kaune buvo įsteigta trys skautų ir trys skaučių tuntai.

Nuotraukoje Kauno tunto vadija 1929 m. balandžio mėn. Pirmoje eilėje iš kairės: J. Bulota, Kazakevičius, A. Šenbergienė, D. Kesinaitė, J. Kuprionis (tuntininkas), ka p. Tiškus, J. Juozaitis, B. Bučinskas; antroje eilėje: St. Jatautas, Vl. Kviklys, V. Kizlaitis, V. Kišonas, X. Šataitė, K. Paukštytė, M. Barniškaitė, Vl. Kastonaitis, J. Navikas, X ir trečioje eilėje: St. Jakštas, Ržečickas, keletas neatpažintų, Iz. Jonaitis ir Vyt. Pečiūra.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

D E M E S I O

DOVANŲ SIUNTEJAMS Į LIETUVĄ IR U.S.S.R.

Mes džiaugiamės galėdami pranešti, kad sparčiai padidėjus klientų skaičiui ir veiklai mums pasisekė pasiekti tokių pagerinimų:

1. Pagreitinti užsakytų dovanų pristatymą.
2. Suprastinti Vnešposyltorg'o užsakymų vykdymo procedūras.
3. Padidinti Vnešposyltorg'o krautuvų ir sandėlių skaičių visoje U.S.S.R.
4. Padidinti visokių prekių pasirinkimą — drabužių, medžiagų, avalynės ir t.t.
5. Sudaryti naują sistemą patvirtinimui, kad užsakymai įvykdyti. Pasek pavyzdžiu tūkstančių mūsų klientų, kurie patyrė, kad dovana per

PODAROGIFTS, Inc.

yra geriau negu:

- A. Siuntinio siuntimas iš čia (Jokio muto užsakymams per Podarogifts);
- B. Money order arba banko perlaida (negalioja Specialiose Vnešposyltorg'o krautuvėse);
- C. Jokių kitų primokėjimų (Vnešposyltorg moka mums komisiją).

PODAROGIFTS, Inc.

(VIENINTELIS DOVANŲ ATSTOVAS JAV-se)

220 Park Avenue South (kampas 18-tos g-vės)
New York, N. Y. 10003
Tel.: 212 — 228-9547

arba į prie jo prisijungusias firmas:

COSMOS PARCEL EXPRESS, CORP.

45 West 45 St., New York, N. Y. 10036
Tel.: 212 — CI 5-7905

arba į bet kurį jų skyrių

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL
AGENCY, INC.

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
Tel.: 212 — 581-6590 — 581-7729

arba į bet kurį jų skyrių

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106
Tel.: 215 — WA 5-3455

arba į bet kurį jų skyrių

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETO MONOGRAFIJA

Lietuvių Profesorių Draugija Amerikoje sumanė išleisti Lietuvos Universiteto Kaune sukaktuvinį leidinį. Tame stambiam leidinyje (virš 500 pusl.) bus Universiteto kūrimosi ir veiklos istorija, fakultetų veiklos apžvalgos, senesnių profesorių ir žymesnių studentų atsiminimai, studentų organizacijų veiklą aprašymai ir įvairių Universiteto įstaigų aprašymai, o taip pat Universiteto personalo darbų bibliografija.

Monografijos medžiagos paruošimo darbas smarkiai pasistūmėjo. Š. m. gegužės 5 d. J.E. vyskupo V. Brizgio bute

misijos posėdis, kuriam be šeimininko dalyvavo šie profesoriai: S. Dirmantas, P. Čepėnas, P. Jonikas, J. Meškauskas, M. Mackevičius, kun. J. Pauperas, J. Rugis ir kun. P. Dilys. Iš vyr. redaktoriaus P. Čepėno ir įvairių fakultetų apžvalgų redaktorių pranešimų paaiškėjo monografijos redagavimo pažanga. Pagrindinis straipsnis -- Lietuvos Universiteto istorija -- jau baigiamas dr. A. Rukšos rašyti. Kaikurių fakultetų apžvalgos jau parašytos ar bus parašytos iki 1-mo rugpjūčio mėn. Kitų fakultetų jau gauti eilės katedrų aprašymai. Gauti jau ir ideologinių studentų orga-

nizacijų aprašymai. Be to turime atsiminimus prof. V. Tumėnienės ir prof. K. Regelio bei prof. I. Končiaus. Idomių atsiminimų atsinau-tė ir keli buvę studentai. Atsiminimų laukiame ir daugiau; jie pagyvins mokslinį veikalą ir padarys jį idomesniu skaitytojams.

Į monografijos ruošimo darbą be Redakcinės Komisijos narių, įsijungė buvę Universiteto profesoriai: dr. K. Krivickas, dr. A. Plateris, dr. Z. Ivinskis, dr. J. Grinius ir dr. J. Girnius. Kaikurių pasižadėjusių bendradarbiauti dar laukiama.

Norintieji padėti šiame svarbiame darbe savo atsiminimais, aprašymais arba nuotrauko-

mis, prašomi kreiptis į vyr. redaktorių prof. P. Čepėną adresu: 6015 So. Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629.

NAUJA KNYGA MŪSŲ MAŽIESIEMS

Tik ką išėjo iš spaudos Pr. Imsrio nauja eilėraščių knyga mūsų mažiesiems — "TEVISKĖLĖ AŠ REGIU".

Knyga tinka ne tik pasiskaitymui, bet, svarbiausia, ją lengvai išmokinama deklamuoti nekomplikuotais žodžiais parašytus patriotinius ir vaikams pritaikytus eilėraščius.

Knyga iliustruota, 40 psl. Kaina 1 dol. Išleista autoriaus 1968 m. Sukrauta Vilties leidykloje — 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

Platintojams 25% nuolaida.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DETROIT

DIDVYRIŲ PRISIMINIMAS

Tauta, negerbianti savo didvyrių, žūsta. Didžiausią didvyriškumą ir idealizmą savajai tautai yra parodę Darius ir Girėnas, prieš 35 metus perskrisdami Atlantą ir tragiškai žudami prie pat savo tėvynės sienos. Jų didvyriškumo pavyzdys skatina kiekvieną lietuvį ryžtis kovai dėl tautos laisvės ir šviesesnės jos ateities.

Kaip kiekvienais metais, taip ir šiemet Darius ir Girėnas, tie žymieji mūsų tautos didvyriai, neliks pamiršti. Jų minėjimą ir šiemet organizuoja Darius ir Girėno klubas. Šio mėn. 21 d., sekmadienį, 10 val. 30 min. Šv. Antano parapijos bažnyčioje bus atnašaujamos šv. mišios, į kurias yra kviečiamos visos organizacijos su savo vėliavomis. Tą pačią dieną 8 val. 30 min. Amerikos Lietuvių Balso radijo klubas transliuoja rež. J. Pusdešrio paruoštą montažą, o po pamaldų Lietuvių namuose bus parodėlė, vaizduojanti Dariaus ir Girėno gyvenimo fragmentus.

K. Jurgutis

• Dariaus ir Girėno tragiško žuvimo 35 metų sukakties proga Lietuvių Radijo Klubas "Lietuvių Balsas" per lietuvišką radijo valandėlę liepos 21 d., 8:30 a. m. perduos Justo Pusdešrio sukurto montažą "Atskrend Sakalėlis", o 10:30 šv. Antano ir šv. Petro bažnyčiose jų intencija bus laikomos šv. Mišios. ag

KANADOS LIETUVIAI

"GYVATARO" IŠVYKA PRANCŪZIJON

Iš Kanados Krašto Apsaugos min. Cadieux gautas laiškas, kuriame pranešama, kad vedamas susirašinėjimas su Kanados kariuomenės daliniais Vokietijoje, sudarant "Gyvatariui" sąlygas pasirodyti kanadiečiams kariams su šio krašto ir mūsų tautiniais šokiais. Hamiltoniečiai į Paryžių numato iškristi š. m. liepos mėn. 31 d. ir iš ten kariuomenės pagalba, pasiekti dalinius Vakaru Vokietijoje.

Iki š. m. liepos mėn. 1 d. Gyvataro išvykai paremti buvo surinkta 1588.57 dol. Visiems nuoširdus ačiū.

"Gyvataro" Išvykos
Komitetas

VOKIETIJA

VASARIO 16 GIMNAZIJOJ

• Persitvarkymas. Nuo š. m. liepos 1 d. Vasario 16 gimnazija formaliai išėina iš Vokietijos Krašto Valdybos žinios. Ją tvarkys naujai įkurta Vasario 16 gimnazijos kuratorija.

• Mokslo metų pabaiga. Š. m. liepos 1 d. Vasario 16 gimnazija baigia savo mokslo metus. Atostogos tęsiasi iki rugsėjo 2 d. Rugsėjo 3 prasideda nauji mokslo metai. Vaikai priimami į pirmą ir aukštesnes klases. Daugiau žinių suteikia ir priima įstojimo prašymus: Liet. Vasario 16 gimnazija, 684 Lampertheim-Huettenfeld, Romuva.

• Rezistencijos minėjimas. Š. m. birželio 23 d. gimnazijoje buvo paminėtas lietuvių pasipriešinimas prieš okupantus, ypatingai 1941 m. sukilimas. Gimnazijos direktorius galėjo pasveikinti ir visą eilę mokinių tėvų, kurie buvo atvykę aplankyti savo vaikučių ir dalyvauti tėvų susirinkime.

Dr. J. Grinius savo paskaitoje klausytojams vaizdingai nupasakojo sukilimo priežastis, jo eigą ir pasekmes. Mokiniai šiušelis ir M. Kuršytė padeklamavo du Putino eilėraščius, o choras sudainavo kelias partizaniškas dainas.

• Tėvų susirinkimas. Po minėjimo įvyko Vasario 16 gimnazijos mokinių tėvų susirinkimas. Dalyvavo virš 30 tėvų. Tėvų komiteto pirmininkas A. Palavinskas atidarė susirinkimą, pasveikino atvykusius ir pristatė susirinkimo darbotvarkę.

Pradžioje savo pranešimo A. Palavinskas padėkojo gimnazijos vadovybei, mokytojams, personalui, Krašto Valdybai ir aukotojams už rūpestį gimnazijai. Toliau jis palietė problemas, su kuriomis susidūrė Tėvų komitetas perėjusiais metais. Čia iškilo visa eilė praktiškų mokymo, auklėjimo ir gyvenimo bendra butyje klausimų.

Po tėvų komiteto pirmininko pranešimo gimnazijos direktorius susirinkimo dalyvius supažindino su gimnazijos darbais, atsiektais laimėjimais ir rūpesčiais.

Po pranešimų tėvai gyvai diskutavo jiems rūpimu klausimu, davė visą eilę sugestijų ir reiškė savo pageidavimus. Mokytojai iš savo pusės prašė tėvų atkreipti dėmesį į kai kuriuos dalykus, kurie pagerintų darbo ir gyvenimo sąlygas.

Po diskusijų tėvai išrinko naują komitetą: P. Nevulis (pirm.), M. Kuršienė, J. Pakėvičius, V. Mustaikis ir R. Tendziagolskis.

Po susirinkimo tėvai turėjo progos pasikalbėti su mokytojais apie savo vaikų mokslo pažangumą ir elgesį.

• Indogermanistikos seminaras gimnazijoje. Frankfurto universiteto indogermanistikos seminaras (du profesoriai — ordinaras W. Thomas ir B. Schlerath ir 9 studentai) lankėsi Vasario 16 gimnazijoje. Jie domėjosi gimnazijos gyvenimu, lankėsi lietuvių kalbos pamokose ir bandė su mokiniais kalbėtis lietuviškai. Prof. B. Schlerath susirinkusiems vyresniųjų klasių mokiniams kalbėjo apie lietuvių kalbos reikšmę lyginamai kalbotyrai.

• Lankėsi svečiai. Paskutiniu laiku Vasario 16 gimnazijoje lankėsi visa eilė svečių iš tolimesnių kraštų. Jų tarpe buvo H. E. Strolia su žmona, Jonas ir Ona Vaičekonai, G. ir W. Penikai ir mkt. V. Krivickaitė. Visi iš JAV.

VYSKUPO PRANO BRAZIO VARDAS IAMŽINTAS BAD WOERISHOFENE

Š. m. birželio 9 daugelyje Europos ir Amerikos lietuvių parapijų buvo atlaikytos pamaldos a. a. vysk. Pr. Brazio mirties metinių dienų.

Birželio 15 d., Bad Woerishofene, kur a. a. vyskupas gyveno ir dirbo savo įkurtame pastoraciniame centre iki mirties, — šv. Ulricho bažnyčioje gedulingose pamaldose koncelebravo, tarp kitų vokiečių kunigų — šios parapijos klebonas kun. A. Bunga ir pastoracinio lietuvių centro kunigas — šv. Rašto vertėjas tėv. Kl. Žalalis. Bad Woerishofeno centrinės parapijos klebonas kun. E. Keck pasakė nuoširdų pamokslą apie vysk. Brazio asmenį. Pamaldų metu buvo atidengta, sienoje įmūryta, vyskupo atminimui lenta, su jo vardu, gimimo — mirties datomis, šūkiu ir herbais. Šią paminklinę lentą finansavo Amerikos lietuviai. Į pamaldas buvo suvažiavęs gražus būrelis taut. drabužiais pasipuošusių ir balsinčių lietuvių iš Muencheno ir Memmingeno. Jie gražiai sugiedojo pamaldų metu lietuvišką giesmę, o po pamaldų, susirinkę svetingoje kun. Bungos klebonijoje, pabendravo savo tarpe ir su Bad Woerishofeno pareigūnais. Buvo nugirsta ir tokių balsų, kad gatvė, kurioje yra lietuvių pastoracinis centras, norima pavadinti vyskupo Brazio vardu.

BERLYNAS

Birželio 23 įvyko apylinkės metinis narių susirinkimas. Kaip svečias dalyvavo Krašto Tarybos narys E. Simonaitis iš Hemsbacho ir A. Gegėckas iš Zuericho. Susirinkimo pirmininku buvo išrinktas E. Simonaitis. Apylinkės pirmininkas M. Žilinskas padarė veiklos pranešimą. Įvyko trys narių susirinkimai, vasario 17 buvo paminėta Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukaktis.

Išrinktoji Valdyba pasiskirstė pareigomis sekančiais: pirmininkas Mykolas Žilinskas, sekretorius Trude Bumbulienė, išdininkas Marija Brakienė. Marta Leškevičienė buvo vėl išrinkta kontrolierium.

Numatyta šią vasarą iškyla laivu į Wannesee.

Susirinkimo dienotvarkėi pasibaigus, įvyko Vydūno 100 metų gimimo sukakties minėjimas. E. Simonaitis savo paskaitoje nušvietė Vydūno reikšmę lietuviškoj literatūroj ir jo pastangas, ypač jaunimo tarpe žadinti lietuviybę.

Labai geroj nuotaikoj sekė M. Žilinsko bute pobūvis.

HANAU

Nauja apylinkės valdyba. Hanau visuotiniame susirinkime buvo atgaivinta Hanau apylinkė ir išrinkta nauja valdyba, kuri pasiskirstė pareigomis sekančiais: pirm. kun. V. J. Damijonaitis, sekr. A. Šivokas ir izd. A. Januškienė.

Aukos JUNGTHINAM Finansų komitetui iš LB Apylinkių ir kitų organizacijų:

890 dol. iš LB Patersono (N. J.) apylinkės per A. Šaulį. 551.86 dol. Worcester Liet. organizacijų Tarybos per P. Molį. 200 dol. LB Bridgeport (Conn.) apylinkė. 157 dol. LB Putnam (Conn.) apylinkė per seserį M. Palmirą. 100 dol. LB Omahos (Nebr.) apylinkė iš savo kasos per izd. S. Pet-

rulį. 1000 dol. buvo gauta ne iš New Jersey LB apygardos valdybos, bet iš New Jersey Amerikos Lietuvių Tarybos.

TAUTOS FONDAS

A U K O S Tautos Fondui:

500 dol. Tautos Fondo atstovybė Vak. Vokietijoje per išdininką Stepą Vykintą-Povilavičių. Didesnes sumas aukavo: po 300 DM Antanas Barkauskas ir Stasys Motuzas ir dr. P. Karvelis — 100 DM. 1300 dol. Tautos Fondo atstovybė Kanadoje.

Visos LB apylinkės prašomos paskubinti surinktų aukų prisiuntimą, o taip pat pagreitinti laimėjimų knygučių bei kitų leidinių platinimą. Visiems aukotojam ir organizacijoms, surinkusioms aukas, reiškiamė nuoširdžią padėką.

JF K-to valdyba ir TF (Sk.)

LIETUVIŲ TAUTOS KANKINIŲ PAMIKLAS

Šv. Marijos Gailestingumo Motinos — Aušros Vartų koplyčia, šalia švento Petro karsto Bazilikoje, Romoje, jau ruošiama.

Kasimo darbai jau baigti, vykdomi sienų ir lubų sutvirtinimo darbai, ruošiami dekoracijų projektai.

Vatikano ir lietuvių archyvuose liks koplyčios aukotojų vardai, kurie bus įdomūs ne tik šiandien, o ir tolimoje ateityje. Reiktų, kad lietuvių vardų ten būtų tūkstančiai. Galima įrašyti save, savo šeimos narių, savųjų ir pažįstamų kankinių vardus, pasiunčiant auką adresu:

LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL
FUND,
2701 W. 68th St.,
Chicago, Ill. 60629.

Amerikoje aukos nurašomos nuo mokesčių (Tax deductible).

ALT S-gos Chicagos skyrius rengia
TRADICINĮ VASAROS BALIŲ,
kuris įvyks, 1968 m. liepos mėn. 20 d.
(šeštadienį), Jonyno salėj, Veden Rd.,
Chesterton, Indiana.

Kokteiliai 6 val. vak., vakarienė 8 val.
vak. Šokiams gros vengrų orkestras. Įėjimas 7 doleriai asmeniui.

Skyriaus valdyba maloniai prašo lietuvių visuomenę baliuje dalyvauti.

Baliui dėl staliukų ir pavieniui bilietų įsigijimo reikalu, prašome skambinti iki 10 val. vak. tel. 434-0582.

MALE & FEMALE

OPPORTUNITY FOR TEACHERS
MALE
INDUSTRIAL ARTS TEACHER
GRADES 9-12. 65 STUDENTS
also
MALE OR FEMALE
SPECIAL CLASS TEACHER
For the retarded (10 students)
Excellent starting salary.
Apply call or write
LENEX PUBLIC SCHOOL
Lenex, Mass.
413 — 637-0204
(76-80)

F E M A L E

PACKERS WANTED
For ice cream dept. modern dairy plant. For day and night shifts. Excellent company benefits. Good Salary. Apply in person:
CUMBERLAND FARMS
777 DEDHAM ST.
CANTON, MASS.
(78-84)

GERA PROGA MOTERIMS!

Moterys nuo 25 iki 40 m. amžiaus gaus sąlygas mokintis geram namų valymo būdu.

Vakarų pusėje. Geros valandos. Puikios pajamos. Reikalingas savo automobilis.

Teirautis telef. 331-4048. kiekvienu metu.

PARDUODAMAS NAMAS

Šiaurės Rytuose — E. 170 gt., Grovewood rajone. Dvigubas, 5x5, užbaigtas III aukštas. Kampinis sklypas 44xx130. Gazu apkūrinamas.

Parduoda savininkas ir tik susitarus. Tel. 261-6829 (no realtors). (78-79)

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAZIOJE LIETUVIŠKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

• Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
• Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
• Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros plažas (7 min. pėsčiom).
• Geras lietuviškas maistas.

Vila AUDRONĖ JAU ATIDARYTA IR PRIMA SVEČIUS.

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, OSTERVILLE, CAPE COD, MASS. 02655. Tel. 428-8425, MRS. MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalmynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

Motinai

JUZEFAI NASVYTIENEI

mirus, PLB Valdybos Vicepirmininkui

Dr. ALGIRDUI NASVYČIUI ir jo Ar-

timiesiems gilią užuojautą reiškia

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės VALDYBA

JUZEFAI NASVYTIENEI

mirus, šeimą nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

Rima ir Kęstutis
Čerkeliūnai

A + A

J. NASVYTIENEI

mirus, giliai liūdinčią skautininkę ALDONĄ AUGUSTINAVIČIENĘ ir jos šeimą, tėvelį, seserį, brolius, gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučia

Clevelando Skautininkių
Draugovė

A. A.

JUZEFAI NASVYTIENEI

mirus, jos vyrui STEPONUI NASVYČIUI, dukterims ALDONAI AUGUSTINAVIČIENEI ir BIRUTEI SMETONIENEI, sūnams ALGIRDUI ir JAUNUČIUI NASVYČIAMS bei jų šeimoms gilią užuojautą reiškia

Danutė ir Stasys Baliai